

1. PSI-3 SCENARIJ: PRJATU PRAV, DA BI SKUP POBEGNILA OD DOMA

Glasbena podlaga, v zadnjih taktih glasbene podlage prizor.

PRIZOR 1 : *Fant (17) zeha. Zvonjenje telefona.*

FANT: (*še enkrat zazeha, nato se oglasi*) Stari. Kvajzdej... nč... doma sm... nč, no, dremlem... ej, smo mel pire pa pečenko za kosil pa me je čist uspaval... haha, ja, k dojenčk... Ja, lahko... Čez ene pol ure, a? Kam? Jooj, ma ne vem, stari, on je kr men mal tumač ratal... Ja... Ne, sej drgač je čist okej, sam... non stop botanika, stari... Ej, una zadnč je bla ful huda. Kr rožce sm vidu... Pejva rajš na en per... Al pa če k men prideš, bova gledala Top Gear, a?
... Okej, vidmo.

Prizor se prelije v glasbo, nato zaslišimo Fantov glas, ki prebira pismo.

F: Dober dan doktor Dünkelkopf. Odloču sm se, da vam napišem en mejl, ker upam, da mi boste lahko dal kakšn nasvet. Tuki je moj problem. No, ubistvu ni to čiz sam moj problem, je bl od mojga prjatla, sam zdej je ratal tut moj. S tem prjatlom, imena ne bom povedu, k vem, da vsi sošolci poslušajo, no, s tem tipom sva lajk brata. Ful se štekava, stari. Res ga mam rt, k je ql človk. In tko. Sva tut sošolca zdej u sredni, on je pru letnik ponavlu, tko da je en let starejši, zdej smo v tretjem. In v čemu je fora? Glej, on ma tok težav, da komi fura. Cvek ma čiz vse jezike, k ma disleksijo. Mislm... mu je učitlca rekla, da ma najbrž, pa tastari nočjo niti slišat, kao naš je normaln. Men je to vse povedou, k ga je čist sesul. Ful ma bogate tastare, pa tamalo sestro odličnjakinjo, vse zna pa še klavir neki špila, zihr jih je sram k je on idiot. V bistvu ni, ne. On ful stvari zna, tko praktičnih – poličke ti nardi, pa bajk poprav pa pleska pa ploščice zna

položiti, pred šolo je profoksi za bajlo rezervno gumo namontiral, k je na cvek zapelala, da smo vsi sam gledal, mislm, ne moreš vrjet. Pa zmeri ve, kako se kdo počut, vse opaz, ker profoks je žalostn, kera dva skupi šmirata, noro. Ampak v šol je pa koma. In zdej prav, da bo šel v tujino in ful delal, js sm pa his best frend in nej grem z njim. Tako super punco ma, mu ful pomaga, pa spise mu piše, sam on je res u taki stiski tuki v šoli, da je čist ob pamet. Ful je čustven in vidm, da res trpi. Pa vsem bi rad pomagu. In zdej me že dva mesca nagovarja, da bi zbežu z njem, js se pa bojim, kaj bodo moji nardil. Mislm, res tuki v tej državi ni ful perpektive, sam vseen... In pol mava non stop te debate in js ga kao mal k pamet spravlam, sam on je tko vztrajn, da je že mene skor prepričaju...

PRIZOR 2 : Fantovska soba. Fanta (F in F2). Zvoki TV-ja, ki nato utihnejo. Nekaj časa tišina.

F: *(vzdihne)* Lej, js sm ti povedu, da me je strah.

F2: Ja, sej vem. Sej je mene tut. Sam lajf je tak, da če ne nardiš neki, pol kr nč ni. A ti bi rad tuki čepel pa požiral vse to?

Ff: Ja, sej js v bistvu ne požiram vsega tko k ti.

F2: Ja, sej vem.... sam zadovoln pa tut nisi.

Premor.

F: Mal še počaki, no.

F2: Ma, kaj bom čakou. Čim prej grem, tem bolš. Da se rešm te šole, test iz angle bomo pisal, to bo spet bat. Tamala ma pa same petke, stari, zadnč je pisala šter, pa se je pol javla, javla se je, stari, da je popravla. Mislm... Js izpadem k kreten vsakič... Stran je treba, stran... Ajde, ajde, dej, te ne bom več moril, dej une avte spet, da vidm, kva so pogruntal...

F: Teslo bi mel, stari, a ni kul?

F2: Kul, v insane mode pa da pustim vse za sabo... pa greva... Js sm zmeri sanjou, da bi kej tacga delou... pa bi pomagala kej izumt, a? To bi blo super. Al pa bi bla test driverja...

F: *(kar navdušeno)* Ja, ja, *(prižge TV, zvoki avtomobilskih motorjev)*, na, evo...

F2: Top šit, stari...

Hrup TV-ja postopno blede, spet zaslišimo Fantov glas, ki nadaljuje s prebiranjem pisma.

F: *(nadaljuje)* Nč ne pomaga. On se je odloču. Js pa ne vem, a nej njegovim tastarim kej rečem, k bi me po moje ubil, a nej kej rečem mojim, k bodo pol zihr nardil štaló na šoli in tko. Pa še to je – če bi komu kej reku, se mi zdi, kot da bi ga izdal. Zgleda kt ena blesava stvar, kt u enmu filmu, sam jz vem, da je za njega zares, k ga vidm. Dejte mu pomagat, prosm. K on je res en ful dobr človk.

Hvala in pozdrav v mojmu in njegovmu imenu.

Šifra: megajver2

PSIHATROVO MNENJE:

Spoštovani mladi prijatelj,

Iz vašega elektronskega dopisa vejeta prijaznost in sočutje, ki jima ni para. Tema, ki ste jo načeli, vsekakor ni trivialna. Veliko mladih ljudi trpi zaradi slabih ocen v šoli. Dejstvo je, da je šola intitucija, v kateri se moramo prilagajati drug drugemu in predpisanemu sistemu, česar pa ne zmoremo vsi v enaki meri, zato jo vsak doživlja drugače. Ne dvomim, da ima vaš prijatelj v resnici disleksijo in težave z načinom preverjanja

znanja, ki je uniformen in pisan na kožo predvsem tistim, ki so pripravljeni veliko pomniti in nič ali le malo dvomiti v uporabnost pridobljenega znanja, Življenje je izven šolske stavbe popolnoma drugačno in zahteva združevanje razuma in intuicije. Sanje niso vedno nekaj nemogočega in včasih je treba veliko drznosti, da jih uresničimo. In kaj bi bili brez sanj? Vaš prijatelj je očitno izjemno empatičen. Predlagam vam, da stopite do šolske psihologinje in ji zaupate svojo težavo. Če je le mogoče, pregovorite v to tudi svojega prijatelja. Vprašajte jo o priložnostih za delo v tujini. Pobeg je še vedno zadnja možnost, ki mu ostane, vendar ni nujno, da mora biti njegova pot tako trnova. Morda boste na svojo stran s pomočjo psihologinje pridobili celo njegove starše. Potovanja na lastno pest pa vam v trenutni situaciji ne svetujem, saj se vama zaradi velikega števila migrantov lahko zgodijo neprijetne stvari. Tudi to je del resničnosti. Nikoli ne pozabite, da prijaznost, vljudnost in sklepanje kompromisov ne pomenijo vedno podrejanja ter da je vajin cilj postati samostojno misleči osebnosti. Pot do tega ni nikoli preprosta. Lepo vaju pozdravljam in vama želim vse dobro,

Primarij doktor Olaf Dünkelkopf

PRVI KONEC: POGOVOR MED PRIJATELJEMA O POBEGU

PRIZOR 3: *Fantovska soba. Fanta (F in F2). V ozadju glasba (Electric Universe – Rain)*

F: ...Dej, mal še počaki, no.

F2: Stari, sej ni treba, da si zravn, js sm se itak odloču. Js bom šou.

F: Ja, kaj pa tastari?

F2: Eh, še opazl ne bodo. (*premor*) Pa itak jim bo bolj brez mene.

F: Ah, to ne morš vedt.

F2: Ah, valda, sej vidm. Mat je zadnč razredničarka klicala, nej pride v šolo, k mam kol anglo pa slovo pa kemo pa zgodovino. Ostalo še ni kol, k še nimam ocen, ane, k sm vsakič špricu. Pa je rekla, da ne bo v šolo hodila o mojmu sranju poslušat. (*premor*) Sam, kaj nej pa nardim?

Tamale ni blo, da bi mi rešla test, pa sm ga pravočasn dubu od unga tamozolastga v b-ju, sm mu dal od fotra avto za en krog, prejšn tedn, k sta šla na Finsko. Pol sm pa bat fasu jasno, k sm vse prazn pustu. K sm un paper pred oči dubu, mi je kr vse dol padl. Ni šans, da js vse to rešm. Men vsi testi za anglo isti zgladajo.

F: (*se mu smili, sočutno*) Stari.

F2: Js znam vse narest, stari. Rokce delajo. Sam v šol pa vse sprot pozabm. K str fotr.

F: (*sočutno*) Šit.

F2: Ja, sej zato mi je to edina šansa. Sorodnikov nimam v tujini, pa se bom že znašu. Bom šou na ladjo, tam ziher rabjo kej za podelat... Al pa bi bil kaskader.

Premor.

F: (*vzdihne*) Kaj pa Manči?

F2: (*zagrenjeno*) Ma, njej bo tut bolj brez mene. A misleš, da bo v resnic hotla žvet s takmu idiotom, k je skor nepismen?

F: Ah, dej, no, stari... Pa kdaj boš šou?

F2: Po mojmu kr kmal. Na vsak način še pred koncem leta. K spričvau bo itak koma.

F: Js bi pa rad končal šolo.

F2: Ma ja, sej maš prov. Sam teb gre v redu... Ne morem od tebe zahtevat takih stvari...

F: Kaj pa, če bi koga prosu za pomoč? V šoli?

F2: *(zagrenjeno)* Ah, dej no, stari. Prfoksi so tm sam zato, da plačo vlečejo. Kdo se bo še z eno tako zgubo ukvarjal, kt sm jst? Ne verjamem, da bi koga zanimal moji bati... ma, ne... ni druge... stari, tudžina kliče...

Glasbeni premor.

DRUGI KONEC: POGOVR STARŠA, SIN IN PRIJATELJ O POBEGU

PRIZOR 4: *Dnevna soba. Mama in Oče gledata TV. Vstopita Sin (S) in prijatelj (F).*

S: Oj.

M in O: Dober večer.

F: Dober večer. Kako ste?

O: Hvala gre. Kako *sta* pa vidva?

F: *(hkrati)* Kaj pa vem.

S: *(hkrati)* V redu.

M: *(zbadljivo)* Kaj, ti Miha pa nisi prepričan, kako si?

F: Jaz zase bi reku, da sem v redu, ampak ne morm bit v redu, če niso v redu tisti, k so mi pomembni.

M: *(še vedno rahlo zbadljivo, z vzdihom, kot da ji je malce odveč)* A so kakšne adolescentne težave, fanta?

O: *(se pridruži zbadanju, vsevedno)* Razen finačnih, haha.

F: *(mu gresta na živce, pa se sproži)* No, ja, to itak. Ampak mislu sm neki družga, en moj prijatu, sošolc v bistvu, je v buli in hoče od doma pobegnt, pa ne vem, kaj naj nardim.

S: *(mu zašepeta)* Dej no, nehi, ne zdej.

© Mateja Perpar

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

M: (*precej visokostno*) V **buli**? Od kdaj pa je to tvoja stvar? Če ima težave, bi se moral pogovoriti s starši.

F: Ne gre, k ga ne poslušajo.

O: (*kritično*) Hmm, lepa reč.

F: Ja, v bistvu jih ne zanima prav zlo, kaj se z njim dogaja. Tako da je men povedal, njim pa noče.

M: (*dvomljivo, kritično*) In kako mu boš ti pomagal?

F: Js jim bom povedal.

M: (*dvomljivo, kritično*) A kar tako? Zakaj bi pa tebe poslušali?

F: Ker je to vaš sin.

Premor.

O: (*zaprepadeno*) Kaj?

S: (*v zadregi*) Sej sm mu reku, naj bo rajš tih.

M: (*ogorčeno*) Pa kaj ti pride na misel? Kaj ti pa manjka?

S: Manjka? Nč mi ne manjka. Dost mam vsega.

O: (*presliši drugi stavek*) Seveda ti nč ne manjka. Sej delam k norc, da si lahko vse tole prvoščmo.

F: Sej ni v temu problem.

Kratek premor.

M: No, pa nama prosim povej, (*se ponorčuje*) v **čemu** je problem.

F: (*ne opazi*) Problem je v temu, da ga se delata, kot da ga ni. Sram vaju je, k ma težave v šoli, k je kao butast. Sam da ni. (*z zagonom*) Tamala... Ana Pia... je čist preveč pridna. Same petke pa vse. On pa tega ne more. NI primerjave. On ma res disleksijo, sam vidva se delata, da to ne obstaja. Zato mu ne grejo jeziki, pa to. Če bi mu zrihtala odločbo, bi že zdavnej izplaval. En drug sošolc ma isti problem, pa ga prfoksi po rokah nosjo. Ampak ne, z vajinim sinom ni nč narobe.

In v resnic ni. A sploh vesta, kako ta model ploščice polaga?! Moji babi je šporget popravu, k si ni mogla tapravga mojstra prvoščit. Pol ji je pa še vsa drva nacepu. Vse nardi, sam da mu ni treba bit v šol... al pa doma.

Kratek premor.

M+O: Ja, kaj... kaj...ma to zveze....

F: Zakaj vama to govorim? K hoče it na ladjo pa stran. In me pros, da grem z njim, sam js ne morm z njim, k morm za babi skrbet pa k me je strah. In ni hotu, da vama to povem (*upočasni govor, poklapano*), sam js nism vidu druge možnosti.

Premor.

O: A je to res?

S: Ja.

M: In zakaj nisi nč reku?

S: Sej sm.

Premor.

O: Pa ti bi res kar šel?

S: Kaj pa naj?

M: Ja, kaj pa mi?

S: Boljš bi vam blo brez mene.

O: Ja, kako bi pa to zgledal?

S: Sej ne vem v resnic....

Kratek premor.

F: A pa ga mata vidva sploh kej rada?

M: Seveda ga imava rada, saj je najin sin.

F: Ja, pol mu pa to pokažta pa povejta!

Premor.

S: *(turobno)* Sori. Js sm zasral.

M: *(vzdihne)* Nisi.... Robi, hvala, ker si nam podržal ogledalo. Zdaj bi te pa prosila, da greš, ker se imamo kar veliko za pogovoriti. Žiga, prosim, ne it. Ostani, dejmo se pogovort.... A bomo en čaj?